

gran potència regional enemiga al plan sud. Hi ha, a més, una suggestiva teoria apuntada pel setmanari *Osiareek*: Per a Deng Xiaobing, la normalització amb l'URSS li suposaria una certa legitimació per part del «germà gran» comunista, de cara als sectors més ortodoxos del PC xinès, reakis a les innovacions econòmiques.

Del punt fins on arriba l'amistat retrobada depèn que es pugui variar o no la situació geopolítica del continent asiàtic. No obstant això, els diri-

gents de Pequín han fet saber que les relacions d'amistat mai no tornaran als graus de confraternització anterior al trencament dels anys seixanta. La Xina està decidida a la seua modernització, tot intentant de compaginar el comunisme amb les lleis del mercat capitalista, i és segur que l'aproximació a la Unió Soviètica mai no anirà més lluny del punt on pugui fer perdre les intervencions en capital i tecnologia occidentals que Pequín tant necessita. □

representació parlamentària, l'aconseguien gràcies a l'actuació en l'anomenada batalla pel divorci, que s'inicià el primer d'octubre del 1965, en ser presentat a la Cambra un projecte de llei de divorci. No foren els radicals, sinó els socialistes, els qui la van presentar, però la decidida empena que aquells aconseguiren de donar-li féu possible la victòria dels divorcistes en el referèndum del 12 de maig de 1974, malgrat la forta oposició de la Democràcia Cristiana, el partit majoritari, i de l'església. Aquell referèndum fou el primer d'una llarga sèrie en què obtingueren resultats diversos, però que donaren indubtablement als radicals una popularitat creixent, com a conseqüència de la qual, en les eleccions de l'any 1979, passaren de 4 a 18 diputats. Fou el moment àlgid del PR, el qual inicià una campanya obstructionista al parlament, per tal d'oposar-se al «contuberni» dels partits institucionals. És el principi de la fi; s'inicià llavors una etapa de decadència que desembocarà en l'actual proposta de «paralització de les activitats» del partit.

Amb tot, encara recentment, el Partit Radical ha donat abundants mostres de gosadia política i sentit anticonformista, aconseguint una vegada més d'atraure l'atenció del gran públic, mirant d'arrelar en els sectors marginals de la societat. En són exemples notables l'elecció de Toni Negri,

PARTIT RADICAL, XXXII CONGRÉS

Crònica d'una mort anunciada

Del 29 d'octubre al 2 de novembre s'ha celebrat a Roma el 32 Congrés del Partit Radical Italià (PR). En l'anterior, celebrat a Florència, Marco Pannella, màxim animador del partit i diputat recentment dimitit, havia aconseguit de fer aprovar una moció on es llegia que «donada la mancança de democràcia en el nostre país, el Partit Radical posa a l'ordre del dia l'acabament de les activitats». Així, l'actual congrés s'ha obert rodejat d'una gran expectativa per veure si aquesta mort anunciada o suïcidi tenia lloc.

En realitat, eren molts a dubtar de la veracitat d'aquest intent suïcida, acostumats com estan els italians a les sortides i els jocs malabars tan típics del líder radical. Anticipem tot seguit que crèduls i escèptics alhora han tingut raó, per paradoxal que pugui semblar, perquè el dia dels difunts, data de clausura del congrés, no ha segellat la mort del partit, sinó que n'ha ajornat només el moment del suïcidi. Però, per entendre-ho, més enllà de l'anècdota, cal que fem una mica d'història.

El naixement del partit de la rosa o Partit Radical, cal cercar-lo trenta anys enrere, el 1956, quan el fundaren un grup d'intel·lectuals que tenia per referència el setmanari *Il Mondo* i el seu animador Mario Pannunzio. Sis anys després, el 1962, aquell grup abandonava el partit deixant-lo en mans del corrent d'esquerra radical, guiat per Marco Pannella, ànima indiscutida ja des de llavors, que ha sabut fer sentir la veu del partit malgrat els entrebancs que ha trobat repetidament; en primer lloc, la desinformació informativa dels mitjans de comunicació; per entendre'ns, una mena d'Herri Batasuna a Espanya. El 1967 tingué lloc el congrés de refundació i

El darrer Congrés del Partit Radical, que preveia la dissolució o el suïcidi de l'organització, ha ajornat la decisió a final d'any. El seu líder, Marco Pannella, ha proposat un projecte ben ambiciós que pot reforçar-lo o bé conduir-lo a la desaparició.

Rafael Hidalgo (Roma)

Marco Pannella: el gran repte.

el 1976 els radicals entraren per primera vegada al Palau de Montecitorio, seu del Congrés dels diputats italià, amb quatre parlamentaris, entre els quals hi havia Adele Faccio, trajectora d'Espriu a l'italià. Aquesta

ex-dirigent de les Brigades Roges com a diputat al parlament italià, i l'elecció com a diputat al parlament europeu del famós presentador de televisió Enzo Tortora, imputat en el gran procés contra la camorra napolitana i

posteriorment declarat innocent. Actualment són decidits partidaris de la realització del referèndum per una «justícia justa», que divideix l'actual coalició de govern.

Un balanç de l'actuació d'aquesta ovella negra del sistema polític italià hi reconeix el mèrit d'haver plantejat el tema dels «drets civils», divorci, avortament, ecologia, energia nuclear, presons, etc., que de signe distintiu dels radicals han passat a ser patrimoni col·lectiu d'una Itàlia més civil i més moderna. Tanmateix, aquesta és l'única renovació que s'ha produït en el sistema polític i, doncs, assenyala ben clarament els mateixos límits de la política radical que es proposa de canviar-ne el sistema en la seva globalitat.

Pot semblar paradoxal, després d'un balanç positiu però limitat, tal com acabem de veure, que aquest congrés, obert sota el signe de la clausura del partit, hagi despertat tanta expectació i atenció, sigui entre la classe política sigui entre la gent del carrer. Diem que pot semblar paradoxal, és a dir, en realitat, afirmem que no ho és pas si ens hi fixem amb deteniment. Heus-ne ací el perquè. Ultra el fet extraordinari que un partit polític pugui tancar les seves portes i dir anem-nos-en a casa i, més enllà també del consens popular que recullen alguns dels diagnòstics radicals (vegeu, si no, les acusacions contra l'excessiu poder de les cúpules dels partits, la mancança d'una suficient llibertat informativa, les crítiques d'ineficiència

de bona part de l'aparell judicial), la possible continuïtat dels radicals com a partit és vista com a senyal de la viabilitat o no d'una alternativa a l'actual sistema de poder i de govern.

Esquemàticament, el sistema de partits a Itàlia es redueix a tres grans àrees, tret dels feixistes de l'MSI (Moviment Social Italià); són la catòlica, amb la Democràcia Cristiana, partit que governa de 40 anys ençà, sol o en coalició; la comunista, amb el PCI, segona força electoral; i l'àrea laico-socialista, formada pels partits menors, Partit Socialista Italià (PSI), Partit Republicà Italià (PRI), Partit Socialdemòcrata Italià (PSDI), Partit Liberal (PL), que han participat repetides vegades en els governs de majoria demòcrata-cristiana, separadament o tots junts. Ara bé, aquest pol mai no ha aconseguit de superar les diferències que els separen per tal de presentar-se amb capacitat de trencar el bipolarisme DC-PCI, que bloqueja la possible alternança en el govern, característica de totes les democràcies europees. En aquest pol cal incloure també el Partit Radical, per bé que aquest no ha participat en cap govern.

Avui, però, quan tots els partits parlen de reforma institucional, fins i tot el líder radical Marco Pannella en té una idea pròpia, orientada segons ell a trencar aquest bipolarisme entre els dos grans i a permetre la formació de governs basats en una nova majoria.

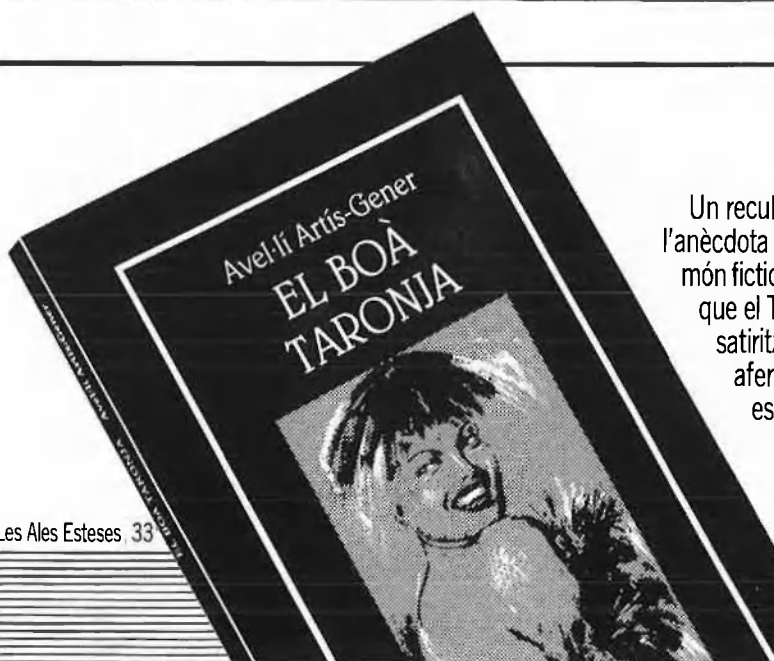
Per passar de les lluites puntuals a la reforma del sistema, el PR proposa la modificació del sistema electoral,

introduint-hi el col·legi uninominal a l'anglesa.

¿Per què una proposta tan ambiciosa com aquesta s'ha vist acompanyada de l'amenaça d'autodissolució? Molt senzill, perquè un partit de quadres, i no de masses, com és el PR, no serveix per dur a terme un projecte de l'envergadura del que vol el seu màxim dirigent. Només a darrera hora, quan els altres partits han començat a veure amb bons ulls la proposta de reagrupament i dins del propi creixien excessivament aquells que s'oposaven a plegar veles, només llavors, Pannella ha jugat la carta guanyadora.

Si el 31 de desembre el PR ha arribat a 10.000 inscrits, el doble dels actuals, i si a finals de gener ha aconseguit que almenys 5.000 renovin el carnet (el seu preu són 146.000 lires), llavors el Partit Radical s'haurà assegurat la supervivència, i els actuals organismes dirigents, congelats fins aquell moment, convocaran un nou congrés per tal de definir el camí que ha de seguir la creació de la nova força renovadora de la societat i de la vida política italiana.

Serà el moment de passar a l'acció; per ara tan sols un visca: «Visca les nostres mans que aplaudeixen, que acaricien somnis, que cultiven idees. Són mans fetes per construir, per aixecar, com tants artesans laboriosos, l'estàtua de la llibertat que portem dins de nosaltres». Foren les paraules amb què Marco Pannella clougué el Congrés del PR. ¿Seran capaços d'allunyar definitivament el perill de la pròpia mort? □

Les Ales Esteses. 33

Un recull de contes on l'anècdota i el tòpic generen un món fictici, una dimensió distinta que el Tísner aprofita per a satiritzar, amb ironia, els afers domèstics i els rols establerts.

Avel·lí Artís - Gener

Col·lecció dirigida per Alex Broch

EDICIONS DE LA MAGRANA